

Rouva
Tasavallan Presidentti
Tarja Halonen

ALOITE TASA-ARVOKESKUSTELUUN

Suomessa suhtaudutaan edistyksellisesti ihmisten väliseen tasa-arvoisuuteen ja meillä säädettiin naisten äänioikeudesta toisena valtiona maailmassa.

Hanke herätti laajalti huomiota kansainvälisesti ja asiaa pohdittiin sekä myötä- että vastamielisesti. Epäröitiin onko naisilla yleensä tarpeeksi ymmärrystä käsittääkseen mistä kyse on. Jos heille antaa äänioikeuden, niin äänestävätkö he "oikein".

On osoittautunut, että tasa-arvo-oikeutus on ollut hyvä ja hyväksytty. Myös monet muut maailman valtiot ovat seuranneet esimerkkiämme.

Ilman tätä tasa-arvon tunnustamista nykyinen maailmamme olisi varmasti huomattavasti toisenlainen.

Mutta.

Niin kuin tuona aikana; silmämme ovat sokeita vallitsevalle käytännölle. "Kuninkaalla ei ole vaatteita!" Niin meillä kuin muuallakin maailmassa on miljoonittain kansalaisia joita ei kuunnella; joiden edustajat eivät saa ääntään kuuluville. Joilta edellytetään tiettyä ikävaadetta ennen kuin heille annetaan edes mahdollisuus vaikuttaa kansakunnan sisällä kansakunnan toimintamallin mukaisesti.

Lapsilla ei ole äänioikeutta

Olen miettinyt omaa elämääni, yhteisöni elämää ja keskinäistä toimintaa, yhteiskuntamme toimintaa, sen rakenteiden "itseoppivaa" säätelyä ja korjautumista¹. Sekä samoja asioita kansakuntien sisällä ja välillä. Huomioin olevani ajatteluni vanki. Tiedostan siten kuin voin lähtökohtani perusteet Kristillisis-länsimaisessa kulttuurissa.²

Olen lukenut ja pyrkinyt sovelluttamaan kulloinkin mielessäni olevaa teoriaa ympäröivään maailmaani. Joka on huomattavasti laajentunut sitten lapsuuteni, tästä kiitos viestimien vaikutukselle.

Vuosikymmenten myötä on pinnalle siilaantunut vaikutelma; liekö olettamus siitä, että lapsuus; vasitenkin varhaislapsuus luo hyvin paljon pohjaa varttuvan lapsen ajatusmalleille, toimintatavoille ja perustan hänen tulevalle asemalleen yhteiskunnassamme.

Myöhemmin tapahtuva "korjaus" näihin asenteisiin ei tahdo toimia jos se on vailla "pohjaa"; pohjaa siinä mielessä, että lapsuuden henkinen olotila tulee olla samansuuntainen kuin myöhempi kouluttava kokemus, viitaten tässä koulujärjestelmäämme.

Mikäli nämä kaksi "maailmaa" ovat lapsen mielessä ristiriidassa keskenään, seuraa ongelmia.

Haluan kuitenkin nostaa ja keventää vastuuta vanhemmilta.

Aivan samoin heidän lapsuutensa ja heidän aikuistumisensa ovat olleet samojen "lainalaisuuksien" sävyttämiä. Jokainen vanhempi on sidottu yhteiskuntaan ja miltei aina siihen "kohtaan" johon hän on asettunut tai paremminkin asetettu elämässään.

Vanhempien valta - joka lapsen suunnalta vaikuttaa kaikkivaltiaalta - onkin ikään kuin sosiaalikkulttuuri-koneiston yksi hammasrataspari.

¹ Tahi rapautumista. Riippuen miten päin asiaa tarkastellaan..

² Tässä tarkoitan kulttuurilla laajemmin kuin ns. "korkeakulttuuria"; tavallisenkin ihmisen kasvuympäristöä ja siitä perustuvia asenne- ja käytösmalleja.

Olen antanut itseni ymmärtää, että se mikä tehdään lastemme lapsuuden eteen, tulee yhteiskunnassa vaikuttamaan heidän myötäan yhteiskunnan henkiseen tilaan, yhteiskunnan toimintaedellytyksiin ja sitä kautta yhteiskunnan tasa-arvoisuuteen ja toimivuuteen jokaisen yhteiskunnan jäsenen kohdalla.

Siten - ja vain siten - saatamme vaikuttaa ja muuttaa yhteiskuntaa inhimillisempään suuntaan sukupolvien mittaan ja toivottavasti vetää kansakuntia laajemmin huomaamaan tämän perustavan työn merkityksen.

Sitten käytäntöön

En tiedä - enkä voi tietääkään - miten tämä pitäisi hoitaa.

Koska olen aloittanut "ääneen ajattelemisen"; niin kannan siinä vastuuni siten, että ehdotan mallin miten lasten äänioikeus voitaisiin toteuttaa käytännössä.

1. Jokainen syntynyt lapsi tuo muassaan äänioikeuden yhdellä (1) äänellä vaikuttaa Suomen kansallisissa vaaleissa siten kuin siitä on laeissa ja asetuksissa säädetty. Eli äänioikeuksia on niin monta kuin on lapsia.
2. Alaikäisen lapsen toinen tai toinen vanhempi tahi holhooja saa käyttää äänioikeutta valtiollisissa vaaleissa lapsen ollessa 0 - 12-vuotias.

Nuoren äänestäjän ylitsemenovaihe

Tämä on "porkkana" nuorisolle!

3. Lapsen täyttäessä 12 vuotta on hänelle järjestettävä tenttimismahdollisuus jossa hänellä on oikeus saattaa oma äänestysoikeutensa täysin omaan harkintaansa. (Muttei velvollisuutta). Käydä äänestämässä tai olla äänestämättä. Ja äänestää ketä tahansa vaalilistoilla olevaa henkilöä. Tällöin vanhempien äänestysmandaatti lakkaa pysyvästi tämän nuoren suhteen riippumatta mitä nuori myöhemmin asian suhteen tekee tai on tekemättä.
4. Täysi-ikäisyyden raja 18 vuotta jatkaa heidän äänestysoikeuttaan luonnollisena ja tasaveroisena Suomen kansalaisena eikä aiheuta mitään muutosta nykyisen kaltaiseen oikeuteen.
5. Kaikilla 18-vuotta täyttäneillä on normaalin äänestysoikeuden nykyisin mukaisesti. Josta seuraa, että heidän vanhempiensa (kohta 2) edustus äänioikeuden käyttämiseksi lakkaa automaattisesti ilman, että 18v. täyttänyt nuori tekee tai on tekemättä mitään äänestysoikeutensa suhteen.

Mielenkiintoiseksi, haastavaksi ja polemisoiivaksi tämän tekee termi "tenttiminen" (kohta 3). Haluaisin pitää tämän tentin "teknisenä" asian tuntemisena. Siis vaille poliittista vaikuttamista.

Ensinnäkin kasvavan nuoren tulisi omachtoisesti pyytää päästä äänioikeustenttiin. Se jo sinänsä kertoo hänen kypsyydestään ottaa yhteiskunnallista vastuuta.

Tentin sisältönä voisi olla rasti-ruutuun kysymyksiä Suomen yhteiskunnan rakenteesta ja toimintatavoista joihin nimenomaan äänestyksillä voidaan vaikuttaa. Eli siis kunnan- ja kaupunginhallinnon toimintatavat yleistettynä, virkamieskoneiston toiminta³ ja valtion hallinnon rakenne. Poliittisten puolueiden sijoittuminen yhteiskuntaan ja tasapuolisesti kunkin puolueen periaatteet ja päämäärät.

Tämänkaltaisen opetus on jo nykyään koulujen opinto-ohjelmistossa joten nämä asiat eivät tarvitsisi muuta kuin "pientä teroittamista" ja tavoitteenhaun tarkentamista muuttuvissa olosuhteissa (joista tässä oleva kansalaisaloite - johon toivon Tasavallan Presidentin ottavan kantaa voiko hän painottaa arvovallallaan myötämielisyyttä keskustelun avaamiseksi - on "merkittävin muutos sitten naisten äänioikeuden saamisen").

Koska Suomessa on oppivelvollisuus, niin tenttiympäristönä luonnollisesti on koululaitos.

12 - 18-vuotiaista valtaosa (MuTu) on koulun vaikutuspiirissä.

Koululaitokselta ei vaadita mitään mullistavia muutoksia tai satsauksia.

Koulussa voitaisiin järjestää (n.) kaksi tenttitilaisuutta vuodessa, esim. syys- ja kevätlukukauden päätteessä jolloin kussakin lukukaudessa olisi mahdollisuus haluttaessa käyttää jokin määrä tuntikehyksiä em. kansalaistietojen omaksumiseen.

³ Poliittisessa ohjauksessa

Tässä muodossa äänestystentti saa hieman riitinomaisen vaikutelman joka on tärkeä nuorison aktivoimiseksi yhteiskunnan vaikuttaviksi yksilöiksi.

"Tekniseen" puoleen vielä sen verran, että voidaan oppilaitoksiin tehdä (muutaman kerran vuodessa) "aivan oikea" vaalihuoneisto kalusteineen, listoineen ja vaalitoimihenkilöineen, että pelko ja ujous lähtee oikeasti oikeaan äänestystilaisuuteen vähenisi koska "sehän on koulusta jo tuttu tapahtuma". Tämän tarkoituksena on "riman laskeminen" lähtee äänestämään. Useinhan äänestys huoneistot sijoitetaan koulujen tiloihin.

Kaikkia em. ikäkauden nuoria ei koskaan saada aktivoitua mutta nuorisolle selviävä mahdollisuus, että **yhteiskunta haluaa kuunnella heitä ja arvostaa käytännössä ja todellisesti heidän mielipidettään yhteiskunnan toimintamekanismien mukaisesti**, saattaa saada hyväksyvää ja aktiivista palautetta nuorten keskuudessa. Eli lisääntyvää äänestyskäyttämistä. Ja sitä tietä yhteiskunnallisia muutoksia. Kuten kiistämättä on tapahtunut naisten äänioikeuden myötä.

Vaikka vaalivalvoijaiset tuovat "välittömän palautteen" tunteen käsinkosketeltavaksi jokaisen vaalin yhteydessä - siitä erityiskiitos Suomalaiselle vaalikoneistolle sekä tiedotusvälineille - niin todellisten muutosten odottaminen ja "äänestyksen tehottomuuden" tunteen kestäminen onkin jo vaikeampi juttu nuorison "lyhytjännitteisyyden" huomioon ottaen.

Sille emme ilmeisesti tässä vaiheessa mahda juuri mitään.

Ehkä kuitenkin nuorten ikäluokkien mukaanottaminen saa vastuunkantajissa - valituissa - aikaan nopeampaa reagoitua ja pyrkimystä palautteen tuottamiseen (myös) nuorille äänestäjilleen.

"Tarkoitus"

En haluaisi vetää yhtäläisyysmerkkiä naisten äänioikeuden suhteen. Mutta:

Spekuloidaan edelleen (mitäs muuta voimme?)

Suurin ryhmä joka käytännössä saa (lisä-)äänioikeuden ovat nuorten lasten vanhemmat.

Painopiste asettuu n. 25 - 40-vuotiaitten henkilöiden kohdalle.

Miten he käyttäytyisivät?

Oikeastaan kysymys kuuluukin miten ehdolle asettuvat pyrkivät hyödyntämään uutta tilannetta? Miten ehdokkaat kokevat ja/tai olettavat nuoren kasvavan perheen tarvitsevan ja haluavan.

Luonnollisesti olisi kyseessä nuorten perheiden elämäntilanteen parantaminen; asuminen, koulutus, toimeentulo, lastenhoito antamaan valinnanmahdollisuuksia perheen omien tarpeiden mukaisesti. Ehkä toissijaisesti painotus kohdentuisi lasten välittömiin tarpeisiin, terveydenhoitoon, päivähoitomahdollisuuksiin, varhaiskouluun ja - toivottavasti - joihinkin innovatiivisiin ideoihin joita sivullisena en tule ajatelleksikaan.

Perimmäinen toiveeni on lapsiperheiden aseman parantaminen ja siten pitkävaikutteisesti yhteiskunnan "tervehdyttäminen" (ehkä liioitteleva termi) eli huonoimmista asemista olevien tilanteen parantaminen. Tämä heijastuisi nopeammin potentiaalisten ongelmanuorten tilanteiden korjaamiseen yrittäen saada "kiinni" ne tilanteet joista elämä alkaa luisua yhteiskunnasta ulos.

Nuoret äänestäjät (12 - 18v.) ovat mielestäni marginaalinen äänestäjäjoukko (MuTu: äänestysinnoltaan) mutta jo lapsiperheiden äänen parempi kuunteleminen siten auttaisi lasten ja myös nuorten elämäntilanteita yhteiskunnassamme.

Ehkä tässä olen väärässä mutta millään mielipidetiedustelulla emme sitä saa selville: nuorisoa ei huijata: galuppi on galuppi; niitä ei saa sotkea todelliseen äänestystapahtumaan!

Nuorisoa ei huijata puheilla: he reagoivat sitten kun tarjolla on jotain reaalista!

Sitten kun em. mahdollisuus 12 - 18-vuotiaille on niin varma kuin varma vain on! Eli vuosikausien (?)

puheiden jälkeen on ryhdytty tekoihin: annettu asiaan kuluva lakimuutokset ja asetukset, perustettu tenttijärjestelmä ja siitä tiedotettu hyvän hallintotavan mukaan ja jokainen 12- vuotta täyttänyt on saanut henkilökohtaisen virallisen ilmoituksen tenttimismahdollisuudestaan.

Sitten voi ryhtyä tapahtumaan! Sitä odotan!

Spekulointia (keskustelun avauksia)

Kenelle tämä on lisää? Ja keneltä "pois"?

Mitä yleisiä, arvioitavia hättävää vaikutuksia lyhyellä aikavälillä?

Mitä tällä voitaisiin saada aikaiseksi? Mihin tämä vaikuttaisi?

Saadaanko tällä mitään todellista hyötyä? (mikä on "todellinen hyöty" ja kuka sen määrittelee?)

Miten tämä vaikuttaa Suomi-kuvaan maailmalla?

Esimerkkimme (tasot: keskustelu – suunnittelu – toteutus – analysointi⁴) vaikutus kansainvälisesti. (muiden maiden reagointi pitkällä aikavälillä? Olemmeko ”koekaniineina”?)

Valuuko oletettu "hyöty" jonnekin globaalin maailman monimutkaisuuteen?

Onko tällaisella muutoksella / uudistuksella merkitystä globaalin maailmantalouden keskellä?

Voidaanko muuttuneilla äänioikeuksilla taktikoida? Eli vanhempien rooli.

Ovatko nuoret markkinavoimien vietävissä? Eli mainostoimistot valjastettuna poliittisiin aatteisiin!

Nuorten jakautuminen vastuunottajiin ja kapinallisiin. Miten asettuvat "jakolinjat"?

Nettiäänestyksen edut ja vaikeudet globaaliksi muuttuvassa yhteiskunnassa.

Vanhusten asema oletetun muutoksen yhteiskunnassa. Miten ”meille” käy? Vastuun anto ja vastuun kanto. Oppivatko tulevat sukupolvet tämän myötä kantamaan vastuunsa myös muista lähimmäisistään?

Kiitoksin

Ernst Ekström

Ernst Ekström
Myrskyläntie 1285
07680 JUORNAANKYLÄ
ernst.ekstrom@pp.inet.fi

⁴ Sukupolvien mittainen projekti